

Læreryrket blir mer attraktivt når lektorer og lærere har konkurransedyktig lønn, gode fagmiljøer og gode muligheter for faglig utvikling og karriere i skolen.

Forslag 1, 2 og 3: Det fremtidige behovet for kompetente lærere og læreres videreutdanning bør konkretiseres og tallfestes. Kompetansekartleggingen i videregående skole var dessverre mangelfull ([SSB Notat 2018/19](#)). Skal alle elever i norsk skole møte kompetente lærere må arbeidet beregne behovet med utgangspunkt i minst 60 studiepoeng i alle undervisningsfag i grunnopplæringen. I utredningen bør ikke bare skoleeiere, men også lektorer og lærere være informanter for tilbudet om faglig relevant videreutdanning i fag de må undervise i.

Det er avgjørende for kvaliteten på utdanningssystemet at elever i hele landet får undervisning av lærere som har studert fagene de underviser i. For å sikre dette må vi være ambisiøse på elevenes vegne og stille kompetansekrav for å undervise i flere fag enn i dag. Vi må også ha høye opptakskrav til alle lærer- og lektorutdanninger, og forvente minst middels høyt nivå i fagene man vil studere og undervise i. Firerkravet i den aller enkleste matematikkvarianten i videregående for opptak til lærerutdanninger er ikke spesielt ambisiøst, det er heller ikke dagens kompetansekrav for å undervise. Behovene for kompetente lærere og dimensjonering av videreutdanning bør konkretiseres i en **forpliktende langtidsplan for opptrapping av kompetansekrav i grunnopplæringen**. Skal norske elever møte faglig kompetente lærere i fremtiden bør disse tiltakene settes inn:

1. Kompetansekravene for undervisning bør øke gjennom skoleløpet og tilsvare fagets nivå. I grunnskolen bør alle undervisere ha minst ett års faglig fordypning (60 studiepoeng) i sine undervisningsfag.
2. I videregående skole må dagens krav om 60 studiepoeng omfatte alle lærere.
3. Lektorer og lærere som settes til å undervise i fag der de mangler fordypning, må få rett til nødvendig videreutdanning innen et år. Som et langsiktig mål bør alle som underviser i programfag, og etter hvert alle undervisere i videregående, ha minst 90 studiepoeng fordypning i undervisningsfaget. Videreutdanningssystemet og lektorprogrammene må utvikles i tråd med dette.
4. Lektorer med mastergrad eller hovedfag skal som hovedregel tildeles undervisning i hovedfaget sitt. Relevant fagkompetanse i undervisningsfaget skal foretrekkes. Det skal være samsvar mellom lærerens faglige fordypning og undervisningsfagene.
5. Rektors vurdering av hva som er relevant undervisningskompetanse, må kvalitetssikres gjennom nasjonale retningslinjer.

Forslag 4, 6 og 12: Vi vet at lektorer og lærere forlater skolen fordi lønnsnivået er lavt. Skolen har også dårlige faglige utviklings- og karrieremuligheter. Stortinget må anerkjenne at rekruttering til læreryrket henger nøye sammen med yrkets status, lønnsnivå, kompetansekrav og faglige utviklingsmuligheter. Ressurser til dette bør prioriteres foran nasjonale rekrutteringskampanjer. For å få flere kvalifiserte lærere er innføring av mer ambisiøse kompetansekrav det beste virkemiddelet.

Forslag 5: Skal lærere stå lenger i jobb må skoleeier sørge for at det lønner seg økonomisk, at det er faglig interessant og at det tilbys relevante seniortiltak. Dagens lønnsystem i skolen gjør det lite attraktivt å stå lenge i jobb, og vi har få karriereveier som ikke leder ut av klasserommet. Seniortiltakene bør også i større grad legge opp til at lærere som har behov for det, gradvis kan trappe ned undervisningsmengden.

Forslag 7: Lektorlaget støtter mer ressurser til etter- og videreutdanning. Ressursnivået må settes etter at det reelle behovet for faglig relevant etter- og videreutdanning er kartlagt. Midler til etterutdanning må også sørge for at ulike lærergrupper sikres faglig relevant etterutdanning. Dette har Lektorlaget etterlyst i sitt [høringssvar for tilskuddsordningen for desentralisert ordning for kompetanseutvikling](#), dessverre sikres ikke dette pr i dag, eller med de foreslåtte retningslinjene for tilskudd.

Forslag 8: En helhetlig politikk for rekruttering til lærerutdanningene må bidra til å heve lærerutdanningenes status. Dette bør ta utgangspunkt i at både lektorutdanninger og grunnskolelærerutdanningene ► er forskningsbaserte, ► har hovedvekt på undervisningsfagene og de grunnleggende ferdighetene og ► gir reell mulighet til god faglig fordypning. Lektorlaget mener utdanning i skolens fag skal ligge tett opptil universitetenes vitenskapsfag. Det er også viktig at ► all lærerutdanning vurderes jevnlig gjennom et nasjonalt kvalitetssikringssystem, og at ► lektorprogrammene får de samme økonomiske insentivene som lærerutdanningene. Skal nok lærerutdannede ha høy forskningskompetanse og oppdatert profesjonskompetanse må man både ha opptakskrav som gjør dette mulig, og samtidig sikre et høyt faglig nivå på **lærerutdannerne**. Det krever en viss størrelse på fagmiljøene. Kvalitetskrav (eksempelvis forskningsforankring) må ikke ofres dersom lærerutdanning skal desentraliseres.

Forslag 9: Det viktigste tiltaket for å kvalifisere ukvalifiserte ansatt i undervisningsstillinger er å IKKE godta varige unntak fra kompetansekrav for å undervise i regelverket. Skoleeiere må få plikt til å kvalifisere den ansatte gjennom tilbud om nødvendig videreutdanning.

Forslag 10 og 16: Lektorlaget støtter bedre rammevilkår for veiledning av nyutdannede nyansatte, og skolene trenger langt flere med veilederkompetanse. Dagens veiledningsordning er for svak, og ambisjonene er satt for lavt. Det heter i dag i prinsipp for veiledning at veiledningen bare «*fortrinnsvis*» skal utføres av kvalifiserte veiledere. Definisjonen av «*kvalifisert veileder*» er også utydelig, og angitt til «nødvendig faglig kompetanse». Vi mener det må være et tydelig mål å øke antallet veiledere med formell veilederkompetanse. Dette bør på plass før ordningen forskriftsfestes.

Forslag 11: Lektorlaget støtter at flere lektor- og lærerstudenter kan få relevant ekstraarbeid under utdannelsen. Vi vet at mange studenter må jobbe mye ved siden av studiene, og det vil være en fordel at de gjennom ekstraarbeidet tilegner seg praktisk erfaring i læreryrket. Skal dette fungere, må ikke skoleeiere slutte å bruke studenter som vikarer når de får formell kompetanse som krever høyere avlønning, det ser vi dessverre eksempler på i dag.

Forslag 13: Lektorlaget støtter **bedre** praksis for lektor- og lærerstudenter, det betyr ikke nødvendigvis **mer** praksis. Bedre praksis avhenger av ► at all praksis har et klart definert læringsutbytte. ► kompetente praksislærere (se punkt 10 og 16), ► mindre bruk av passiv observasjonspraksis og mer bruk av aktiv undervisningspraksis ► at praksis måles i timer og ikke i dager ► at praksis innpasses på riktige tidspunkter i studieforløpet. ► at praksis differensieres for de ulike behovene studenter som skal bli yrkesfaglærer, grunnskolelærer og lektor har. Hovedansvaret for rekruttering til læreryrket bør ligge hos skoleeierne.

Forslag 14 og 15: Lektorlaget er ikke negative til desentralisert lærerutdanning, men advarer sterkt mot å svekke kvalitetskravene. Vi godtar ikke som samfunn at leger, jurister eller andre yrkesgrupper har lavere kompetansekrav for å jobbe i distriktene, og det må vi ikke godta i skolen heller. Lavere faglig nivå på lærere med distrikts-utdanning vil også gi et A- og B-lag lønnsmessig. Elever må få faglig kompetente lærere uansett hvor i landet læreren er utdannet. Kvalitetsreformene som har vært innført de siste årene med kompetansekrav må videreutvikles, ikke reverseres. Som vi kommenterer til forslag 8 må politikken for lærerutdanninger sette krav til forskningskompetanse, profesjonsfaglig kompetanse og undervisningskvalitet. Elevene har like stort behov for lærere som kan fagene på yrkesfag og i praktisk-estetiske fag. Vi må ikke ha lavere ambisjoner på elevenes vegne for disse fagene. Da er det viktig at:

6. det er åpenhet om kvalitet og kvalitetsavvik ved studiestedet, og at informasjon om dette er lett tilgjengelig for studentene og offentligheten
7. samarbeidet mellom høyere utdanningsinstitusjoner og studiespesialiserende utdanningsprogrammer styrkes gjennom etablering og utvikling av gode strukturer
8. arbeidet for å sikre kvalitet i alle lærerutdanninger og all høyere utdanning kobles opp mot kvalitetssikringen av skolens studieforberedende programmer.
9. gode undervisere anerkjennes gjennom krav til utdanningsfaglig kompetanse og karrieremuligheter som f.eks. meritteringsordninger og delte stillinger.